

ՀԱՆԴԵՍԻ ԴԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆ. Տ. ԵՎԻՇԵ ԱՐՔԵՊԻՄՈՒԽՈՂՈՍ ՏԵՐՏՅԱՐԵԱՆԻ

ԱՐԺԱՆԱՏԻՄ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ

ՄՐԻՈՅ ԱՐԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅՄ ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

9 Օգոստ. 1960ին, երուսաղէմի և Ա. Տեղեաց Կառագարիչ Հասան էլ Քաթիպ, կը հազորդէր Ա. Աթոռայ Հնարիալ Պատրիարքին թէ Նորին Վեհափառութիւն Հիւսէյն Թագաւորը հաճած էր իր արքայական ճանաշումը և հաւանութիւնը տալ երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքի ընտրութեան համար և թէ որոշուած էր յաջորդ օրը, Օգոստ. 10ին, Կատարիուս պաշտօնական յահնուամբ արքայական հրաժարակին, յԱմեան, Պատմանի արքայական պալտօթին մէջ: Միաբանութիւնն ու ժողովուրդը այս աւետիսը առնելուն՝ փութացին Ամեն. Ա. Պատրիարք Հօր բնակարանը, իրենց խընդակական թիւնը յայսներ համար:

Յաջորդ օրը, 10 Օգոստ., երուսաղէմէն Ամեն. Ա. Պատրիարք Հայոց իր շքախոռնչով, բազկացած 15 հոգեգալականներէ և 20 աշխարհական անդամներէ, մեկնեցաւ Ամեան, եօթը ինքնաշարժերէ կազմուած պաշտօնական զնացքով: Ամմանի մէջ, երուսաղէմի պատգամաւորութեան միացան եօյնքան ազգայիններ և բոլոր միասին, ժամը ճիշգ 12ին, բազմաթիւ ինքնաշարժերով բարձրացան Պատմանի պալտօթը: Արայեալ ժաման, արակէն ներս մտաւ Նորին Վեհափառութիւն Հիւսէյն Ա. Թագաւորը: Իրեն կ'ընկերանային իր փոքրիկ եղբայրը՝ իշխան Հասան, Յորդանանի Վարչապետ՝ Հազար Մաճալի, Արքունի Դիւանապետ՝ Պահճաթ Թալհունի, Արարտապետ՝ Ահմատ Լողի, պալատականներ և թիինապահներ, Նորին Վեհափառութիւնը զիւժաւորուեցաւ երկարաժեք ծափակարութիւններով և սկից հէններով:

ՅԱԽԵՆՈՒՄ

ԱՐԿԱՊԱՆԱԿ ՃՐՈՎԱՐՑԱԿԻ

Նորին Վեհափառութիւնը և իր հետեւորդները գրաւելէն վերջ իրենց տեղերը, Նորին Ամենապառութիւն Ա. Պատրիարք Հայոց կարգաց հայերէն իր ուղերձը ու Նորին Վեհափառութիւն:

Նորին, Վեհափառութիւն

Հիւսէյն Առաջին

Թայաւոր Հացիմական Յուղանանի Ջերգ Վեհափառութիւն,

Ամբողջ Հայ ժողովուրդի, մեր Եկեղեցւոյ, Մերոց Յալորեանց Միաբանութեան եւ ինձի հանաւ, բեկրանի եւ միսիքարութեան բանկացին առի մըն և այսպահը, ուր եկած ենք Ջերգ Վեհափառութեան ընդունելու բարձրօրեն բարեացակամ այս օնորին, որով Ջերգ Վեհափառութիւնը կը հանի վաւերացնել իմ ընտրութիւնն Արու Երաւանիմի Հայոց Պատրիարքութեան, հաստատիով նոյն տեսն այդ Արուին եւ անոր գանձալին գարուաւ իրաւունքներն ու առանձնաւունունքները:

Այս անմռուանալի առիրով, խոնարհաբար Ջերգ Վեհափառութեան կը ներկայացնեմ Հայ Եկեղեցւոյ եւ Հայ ժողովուրդի ամբողջական Երախտագիտութիւնը եւ իմ անալիալ հաւատարմական զգացումներս: Մեր Երախտագիտութիւնը սրապին պարտկանութեան կը վերածուի, երբ յիշենք Ջերգ աստուածարեալ նախորդներու եւ մասնաւորաբար Ջերգ անձին ու հայոց վերաբերմութիւնը Հայոց Պատրիարքութեան եւ Հայ ժողովուրդի:

Երախտագիտմի Հայ Պատրիարքութիւնը, ի վաղուց անտի, իր պատապան Սուրբ Տեղեաց մէջ Հայ Եկեղեցւոյ եւ ազգի ունեցած իրա-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلِرَبِّ الْجَمَادِ الْأَكْفَارِ بِالْإِسْلَامِ، وَلِرَبِّ الْجَمَادِ الْأَوْيَانِ، وَجَمِيعِ
رَبِّاتِ بَيْتٍ بِغَيْرِ بَيْتٍ، وَرَبِّيَّةِ لَنِّي (أَخْرَى) بِالْأَكْفَارِ، وَلِرَبِّ الْجَمَادِ الْأَوْيَانِ، وَجَمِيعِ

خَمْرُ الْفَرِيدِ الْأَنْدَلِكْ تَكْبُرُ وَلِلَّهِ الْأَكْبَرُ فَبِنَيْةِ الْمَهْمَنْتِيَّةِ

بَعْدَ الْأَذْطَادِمِ مِنْ مَا عُرِفَ حِلْبُ رَمْسِينِ ذَرِيلَنْ فَنْسِرِ مِرْسِرِنْ وَلِلَّهِ الَّذِي لَيْ

لَمْ كَانَ مَنْسِبٌ لِفَرِيدِ الْبَرِيرِيِّ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ
رَبِّيَّةِ لَنِّي (أَخْرَى) بَيْتِيَّةِ دَرِورِيَّانِ (لَكْنِي) لِلَّاْعَنِرِيَّ قَدْرَتِيَّةِ لَنِّي (أَخْرَى) بَيْتِيَّةِ دَرِورِيَّانِ
وَبِي (أَخْرَى) بَيْتِيَّةِ دَرِورِيَّانِ (لَكْنِي) لِلَّاْعَنِرِيَّ قَدْرَتِيَّةِ لَنِّي (أَخْرَى) بَيْتِيَّةِ دَرِورِيَّانِ
لَمْسِرْ بَعْزِيرِكْ لَلَّاْعَنِرِيَّةِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ
الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ
الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ

وَلَمْ يَعْرِفْ فَيْدِي (أَخْرَى) بَعْلَامِينِ فِي دَرِورِيَّانِ (لَكْنِي)، طَعْنَهُمْ فَيْدِي مِنْ الْأَنْدَلِكْ دَرِورِيَّانِ
مِنْ دَرِورِيَّانِ (لَكْنِي) دَرِورِيَّانِ، وَنَادِيَهُمْ دَرِورِيَّانِ دَرِورِيَّانِ بِهِ (أَنْدَلِكْ الْأَكْبُرِيَّةِ)
الْأَكْبُرِيَّةِ، فَانْتَهَى نَهْدِيَّهُمْ (لَعْنِي) دَرِورِيَّانِ وَلَقَدْرَتِيَّةِ لَنِّي (أَخْرَى) بَيْتِيَّةِ دَرِورِيَّانِ
لَمْسِرْ بَعْزِيرِكْ لَلَّاْعَنِرِيَّةِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ
وَلَمْ يَعْرِفْ فَيْدِي (أَخْرَى) بَعْلَامِينِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ
وَلَمْ يَعْرِفْ فَيْدِي (أَخْرَى) بَعْلَامِينِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ

وَلَمْ يَعْرِفْ فَيْدِي (أَخْرَى) بَعْلَامِينِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ الْأَكْبُرِ

مُسْدِرْ بَعْلَامِينِ دَرِورِيَّانِ (لَقَدْرَتِيَّةِ الْأَنْدَلِكْ الْأَنْدَلِكْ)

بَعْلَامِينِ رَبِّ الْجَمَادِ الْأَكْفَارِ الْأَكْبُرِ

رَبِّ الْجَمَادِ الْأَكْبُرِ

— — — — —

**ՃՐԿՄԽԵՑՆ ԱՋԻՇԶԻՆ
ՈՐԴԻ ԹԱԼԱՌԱԲ**

Յանուն գրած եւ ոլորմած Աստուծոյ եւ փառք Ամենալալին, որ Խալամութեամբ յաղբական եւ աստուածասէր ըրա զլմեզ իր սուրբ հաւատին մէջ եւ միացուց Մեր սիրտերը, ընորհելով Մեզի իշխանութիւն երկրի վրայ եւ սիրող բարեկամներ իրառու:

Մենք, Հիւսէյն Առաջին, Վեհապէտ Յորդանանի Համբական Թագաւորութեան, իրազեկ ըլլալէն յետոյ ինչ որ Մեր Վարչապետը Մեզի փասօռէն տեղեկացուց, եւ նկատելով որ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքական Արքուր քափուր էր, եւ ամէն յարգանաց արժանի Ամենապատի Տ. Եղիշէ Արքեպո. Տէրտէրեանը արգէն ընտրուած էր Զիլիննելի 1379 Հինրի ներկայ տարւոյ 14ին, որ կը համապատասխանէ 8 Յունիս 1960ի, համաձայն Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ օրէնքներուն, Մենք կուտանի Մեր Արքայական Հրովարտակը, որպէսզի ան կարենայ ի գործ դնել այդ պատուին վաղեմի իրաւունքները եւ պարտականութիւնները:

Նկատելով նոյնպէս որ Մենք զինքը նախցած ենք իրեւ Մեզի Հաւասրիմ եւ Համբական գահուն նուիրուած մէկը, եւ վսահութիւն ունինք իր կարողութիւններուն, փորձառութեանց եւ ձեռնիասութեանը մասին, վարել կարենալու Պատրիարքարանի եւ համայնքի կրօնական գործերը, ապահովելով սէր եւ հաւասարութիւն Հայ համայնքի անդամներուն միջեւ: Մենք ընդունելով եւ հաստատելով այս ընտրութիւնը, այսու գրով կը յայտնենք Մեր Արքայական հանաչումը՝ Ամենապատի Տ. Եղիշէ Արքեպո. Տէրտէրեանի այս պատուին, հաստատելով եւ արտօնելով զինքը կիրարկելու վերոյիշեալ իր պատուին յատուկ իրաւունքներն ու պարտականութիւնները եւ ունենալու այն հումները եւ ապահարկութիւնները, իրաւասութիւնները, առանձնահանորդուր իրաւունքները, իշխանութիւնները, իրաւասութիւնները, առանձնահանորդուր իրաւունքները եւ ապահարկութիւնները, որոնք օրէնքով այդ պատուին կը պահպանեմ եւ կամ վաղեմի սովորութեամբ եւ կիրառութեամբ՝ գործնականապէս ի գորու են եւ կը վայելուին յարակցութեամբ այդ պատուին:

Տուեալ Պատմանի Մեր Արքունիքին մէջ 11 Սահարի 1380 ամի Հինրի:

Նորին Վեհափառութիւն

Մէծ Արքայի հրամանաւ

ՀԱՅԱ ՄԱԶԱԼԻ

ունենաւուն, ամենք մեծարուած Արռոնեակն մին է մեր Եկեղեցւոյ նուիրապետական կարգին մէջ, եւ յոկ Միաբանութեան մը չի պատկանիր, այլ ամբողջ Հայ ժողովուրդին։ Այդ իսկ պատճառաւ, երջանիկ ենք ոյսօց այն անհոգող վատանուրեամբ, թէ Զերդ Վեհափառուրեան օրով Սուրբ Տեղեաց մեր դպրաւոր իրաւունեները առարկայ պիտի մնան Զերդ Արքայսկան մեծուրեան բարի ուսագրուրեան եւ հզօր պատվանուրեան։

Այս պահուս, Զերդ Վեհափառուրեան բարենան վաւերացունով եւ Արքայսկան Պետարք կը մտեն Զեր կողմէ թթծի վատանուած Պատրիարքական պատօնիխ պարտակա-

պալաշնորդուող Յուրիանանի Պետական անձնաւորութիւններու արեւեատուրեան եւ բարօնուրեան համար, որով Զերդ Վեհափառուրեան բարձր առաջնորդուրեան ներքեւ վերջ տուին չուս տարիներէ ի վեց Հայոց Կամերի մէջ ու ուուրգ ստեղծուած անբայցայի կացուրեան։

Մենք ձերն ենք, Վեհափառ Տեր, եւ կը մնան միօս հաւատարիմ Զեզի։

Ասունծոյ պատվանուրթիւնը միօս անպակառ բոլ ըլլայ Զերդ Վեհափառուրեան վրային, ուպէսզի կատենակ իրազրծելի Զեր բարի մտադրութիւնները ի ոտն Յուրդանանի

Հիւսէյն Թագաւորը Ամեն. Եղիսէ Պատրիարքին կը յանձնէ արքայական «պէտաքար»։

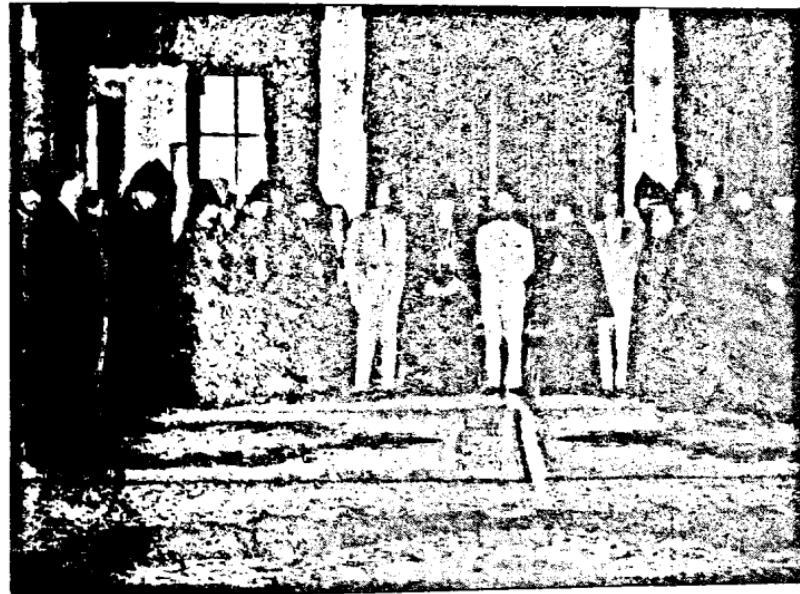
Խուրեանց մէջ: Խորապէս զգացուած եմ այս բանկապին ընորհին համար: Երախտապարտ զայցունեներով կ'անորեմ որ Տէրը եւկար եւ բախտաւոր տարիներ պարզեւի Զերդ Վեհափառուրեան, զահածառանզ իօխանին եւ Հաշմական գերդաստանի բոլոր ազնուածարման անդամներուն: Կալորեմ նոյնպէս Զեր բարձր հովանակին եւ խմասուրեանը ներքեւ

Զեր ժողովուրդին եւ ամբողջ արաբական աշխարհին։

Խորին ակնածանօք եւ հաւատարմուն Մնամ միօս Զերդ Վեհափառուրեան բարձր հրամաններուն
ԵՂԻՇԵ ԱՐՔԵՊՈՒ. ՑԼՐՏՔՐԱՆՆ
Պատրիարք Հայ Սրուսաղիսի

Յետոյ կարդացուեցաւ սոյն ուզերձին արարերէնը, Մեծայարգ Տիւար Յակով Պէտքիանի կողմէ։ Ընթերցումէն յատոյ, Նորին Վեհափառութիւն Հիւսէյն Առաջին պաշտօնապէս Ս. Պատրիարք Հօր յահճնեց արքայական հրովարտակը և չնորհաւորից զինքը, յայտնելով նոյնպէս թէ այս բարերաստիկ առիթով Ամեն։ Ս. Պատրիարք Հօր կը չնորհէ նաև Յորդանանի առաջին կարգի պատուանշանը։ Ս. Պատրիարք Հայրը ժապագին մօտեցաւ Թագաւորին, ձեռնուեցաւ, և իր սրազին չնորհակալութիւնը յայտնեց, իրին ընծայուած այս բացառիկ չնորհին համար։ Բոլոր ներկաները, եպիս-

տութիւնն ու ժողովուրդի բազմութիւնը Վանքի աւագ մուտքին առջև կը սպասէին նորին Ամենապատուութիւն Ժամանամին։ Ժամը 5ին հասաւ ան, երբ իջաւ ինքնաշարժէն, խանգամաօրէն ծափահարուեցաւ ամէնքէն։ Եետոյ թափօրով առաջնորդուեցաւ Պատրիարքարանի գահինը։ Ս. Պատրիարք Հայրը բարեմապիութիւններ ըրաւ Յորդանանի Վեհափառ Թագաւորին արեւշտառիան և աշխարհի խազաղութիւնն համար։ Ներկաներու հոծ բազմութիւնը մեկնեցաւ Սրբազն Հօր աջը համբուրելէ վերջ, իսկ Միաբանութիւնը և աշխարհական ներկայացուցիչները պատուասիրուեցան խմբէքով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Թագաւորին, Վաշազեմին
և Միաբանութեան անդամներութ նես։

Կոպուսերէն սկսեալ, մօտեցան նախ Թագաւորին և ապա Ս. Պատրիարք Հօր, առաջինին իրինց չնորհակալութիւնը և երկրորդին իրինց չնորհաւորութիւնները յայտնելով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր հնասւորութիւնը հրաժեշտ առնելով Վեհափառ Թագաւորէն մեկնեցաւ Ժամը 3.30ին, Պատրիարք Ս. Հայրը իր Հքախումբով Ամմանէն ներւազէմ վերագրածաւ Աշակեր-

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԱՅԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԻՆ ՀԱՄԱՐ

Գահակալութիւն հանդէսին թուականը որոշուեցաւ 21 Օգոստոս 1960ի կրթակիլն Անկէ յետոյ սկսաւ պատրաստութեան ըլլանք։ Ամրազջ Մայրափառիքը եռուգեսի մէջ է։ Լինգանուր մաքրութիւն, նորոգութիւններ, յարգարում և գարգարում ամէն կողմէ։ Հրաւիրագրեր կը սպազրուին հայե-

բէն, արարերէն և անզիերէն, բանտկցութիւններ կը կատարուին կառավարութեան Պիշտի Պիշտի կարգադրութիւններու մասին։ Ամէն թեանց կարգադրութիւններու մասին։ Ամէն նոգ կը տարուի կարելի եղածին չափ մեծ չող կը տարուի կարելի եղածին չափ մեծ հանգեցու։

Գահակալութեան օրուան վաղորդանին ամէն ինչ կարգին է արգէն։ Վանքի աւագ գուուր, եկեղեցիի մուտքը և Պատրիարքարանի կրկնակ մուտքերը ըրջանակուած են դալար ճիւղերով ու ծաղիկներով։ Կարգարանաւ Յորդանանեան զրանիրով։ Գլը խաւոր մուտքերուն զրայ զետեղուած է

ԳՐԱԾԱԿԱՆԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱԾ
Ս. ՅԱԿԱՌԱԽԱՆ ԲԱՂԱՋԻՆ ՄԻԶ

21 Ազուսասի հետոք զիրջ ժամը 4ին, ժողովուրդը արդէն իսկ խոնաւած է Տաճարի զարթին և բակին մէջ։ Ամեանի և Երուսաղեմի Հ. Մ. Ը. Ը. Ը. և Հ. Ե. Ե. ի սկառատական խումբերը կը հակեն կարգապահուան։ Օտար և հայ հրաւիրեանները իրարու հանե կը զրաւին իրենց յատկացուած տեղերը, եկեղեցւոյ զանին և առեանին մէջ։ Մասնաւոր յանձնախումբ մը գլխաւորութեամբ Ճամիլ Կանուարի, կը

Պ. Մատիրոս Մարոսիան կը կարգայ արարերէն արքայական հրովարտակի։

Հիւսէյն Քարգաւորին՝ պատկերը, լոյսերով չըլջանակուած։ Եկեղեցին իր տօնական օրերու պերճանքը զգեցած է։ Կանթեղներ ու մոմեր կը փալլիին ու կը պլալան քաղցր խոհանքներով։ Աթոռներ շարուած են ատեանին ու զոյտ զասիրուն մէջ։ Գետինը ծածկուած է գորգերով։ Պատրիարքարանը շտկուած, յարդարուած ու կահաւորուած է կանոնաւոր կերպով։ Ամէն ոք սպասումը մէջ է վաղուան մեծ օրուան։

զարէ տեղաւորման գործը։ Ժամը 5ին արգէն իսկ լիցուած է եկեղեցին։ Նոգեան հրաւիրեալները տեղաւորուած են ձարխակողմեան գասու, կրտպատուներ և հայ ներկայացուցիչները՝ աշտկողմեան գասու կառավարական պաշտօնատարներ, զինուարականներ և աւագանին՝ տտեանց։ Ժողովուրդը լիցուցած է եկեղեցիի երկու թեւերը, զիրնատունը զրաւած են կանայք իսկ հոգ բազմութիւն մը լիցուցած է նոյն

պէս եկեղեցին գաւիթը: Ա. Յակոբը նախընթաց երեսուն տարիներուն մէջ, հանդիսածուն չէր եղած նման բազմութեան մը և խանդավառութեան, ուշագրաւ ըլլալու աստիճան:

Միարանութիւն և աշակերտութիւն Պատրիարքարանի մէջ կը պատրաստուին և Հրաշափառուի: Վեց եպիսկոպոսներ չորսանիբազ և եմիփորուններով, գարգուպեաներ՝ չուրջառազգինս, դպիրք՝ շապիկներով: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը և կը զգեստաւորուի և կ'անցնի թափօրին զլուխը, Սրտաթունդ կը հնչէ օՀրաշափառող Պատրիարքարանի Կամարներուն տակ ու թափօրականք ծանրօքէն կ'իջնեն եկեղեցի: Ժողովուրդի հոծ բազմութիւն մը լեցուցած է եկեղեցոյ գաւիթը և ըրջակայ տանիքները: Ակուտները պատուի կը կննան երկուստաք, եկեղեցի մուտքին՝ թափօրը կ'ուզգուի դէպի Ս. Գլխազդի մատուողը, ուր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կ'երկպազէ և կը ինկարէ չուրջառակի, մինչ զպիրներ կ'երգին ուր էն յէսութեան: Արդւոց Արտաման շրագականը: Մրագանը Ա. Գլխազդի մատրան մէջ կը կատարէ եկեղեցի մուտքի իր ուխտը: Դպիրներ կ'երգին ուր բախ լեր շրագականը, ու թափօրը եկեղեցոյ մէտեղէն կ'առաջնորդուի գաս, ուր հանդիսադիր Մրագանը կ'առատասանէ եկեղեցի մուտքի սաղմոսը: Ուր բախ եղէ ես ուր տոէին ցիս ի տուն Տեառն երթիցուք մեքք, յարակից քարոզով և ազօթ քով միտաեղ: Այս կարճ արարողութենէն գերջ դիմ կը բարձրանայ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, առաջնորդուած կից եպիսկոպոսներէն: Բեմին գրայէն կը կարգացուի Արքայական Հրաժարտակի նախ արարերէն բնազիրը՝ Պր. Մարտիրոս Մաթոսեանի կողմէ, ապա նոյնին հայերէն թարգմանութիւնը՝ Գերը. Տ. Հայկակուն պատ. Արքահամեամբ կողմէ:

Խակ Հրովարտակի անգլերէն թարգմանութիւնը կարդաց Պր. Վարդան Տէլ Վարդաննեան:

Ապա, Գերը. Տ. Հայրիկ Եպս. Ասլանեան կը կարգայ հետեւեալ ուզերծը առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր:

Ո Ւ Ո Ն

ԳԵՐ. Տ. ՀԱՅՐԻԿ ԵՊՍ. ԱՄԼԱՇԵԱՑՆ
Հասուած Ս. Յակոբանց Տանարին մէջ, Պատրիարքական ասան յանձնելու առքիւ:

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր,

Այս հանդիսաւուր պահուն, որի բերկանկով է որ յանձն Ս. Յակոբանց Միաբանութեան եւ Ազգին լուրեան կ'ողջունեմ Ձեզ Ամենապատուուրիւնը այս դարաւոր ու նուրբական Արոռին վլայ, որ կուզայ իբեւ օրինաւոր պետք փարանելու սուզի եւ եւսուրեան բայխի սիրտերն եւ միեւնոյն ատմ լիցնելու տարիներէ ի վեր բախու մնացած այս Արոռը, ամենա արժանաւուարապէս:

Առանելական այս Արոռը՝ որ զան է Ս. Յակոբու Տեառնելուայր առաեւալին՝ նրա ապէմի առաջին եպիսկոպոսապէտին եւ Պատրիարքին, ոչ միայն միջնաբերդն է Հայուսանեայ Ս. Ամենալու նուրբական բայխու մասնաւուրիմներն մին է, Զայուրի բան պատասենին ու զուրգուարանին արձանացած, որուն այնքան սեն ու սեր սիրով կապուած է քէ բնախտարին եւ քէ սիրտինի ամբազազ մեր ժողովուրդը:

Հայ ժողովուրդի նակատարին զուզբնրաց, Ս. Արոռն ալ ինչպէս անցեալի նոյնապէս մեր օրեւուն, անցած է նուրի եւ սուրի ընդմէշէն եւ սակամ, վառէ Նախախնամուրեան եւ Խոր պատապան սուրբեռուն, կանգուն մնացած է աւերէ ու աւարէ դարերու ընթացին, նակառակ շարին դարանակալ մետնայութեան:

Մեծ է մեր ուրախութիւնը երբ դարձեալ Ս. Արոռը կը բախտաւորուի անբնմիջաբառ Շառունակիլու հովուապեական իր յաջուրիմնը Աստուծոյ անհասանի կամով կը մենք Միաբանութեան ընթուրեամբ, ու այսօր Ձեզ Ամենապատուուրիւնը կը մենք վառի առաջնորդ մէջ Հայաստանեայ Ս. Ամենալու, հայորդ անու գեղեցիկուրիմներուն, յոյսերուն ու երազեւուն, ու վասահ իմ քէ Ձեզ Ամենապատուուրիւնը նուրման ու ծառայական անուան բափով պիտի շառունակի իրագութել ասուածանեայ ու նուրբական իրազութել ասուածանեայ ու նուրբական այն գործը՝ որով Ս. Արոռոյ երախտաւու ու եւամեծ նախնիբները անձնուրցու-

թեամբ, զոհաբերութեամբ ու մանաւանդ հաւատենկ տարած են, տնցալին մեջ եւ դեռ մինչեւ երեկ, Աստուծոյ փառքին ու այս տան պայծառութեան ի խնդիր:

Ամենապատիւ Ս. Հայր, մեքի ու հողիի այն ընտանիքը որոնցմավ մեծապէս օժտուած է, արժէքի ու արժանիքի վերածուած են այնքան գեղեցկօրէն ինքնաւայս նիգերով եւ Զեղի միայն յատուկ իմաստութեամբ եւ բաշխած է զանոնի այս հույրական Հատատութեամբ բազմերեւ զործուենութեան բոլոր մարդեռն վրայ՝ իրաւական, իրացուական, իրավուական ու վարչական, սիստային վերելիք մը խոյանեն:

Ս. Արոռը հանդիսացած է Զեր բոլանդակ զործուենութեամ միակ ասպարէզը՝ ուրած հանգեկ տածու Զեր սկըր հայրէքի մը բորբոքում առած է, մղելով զանգ անեանանդիր, բոլորանուեր անոն նույրաման սպասին՝ որ իր բարձ հարաւան, չըրի Դու խուրի համար անկարելին կարելի քրիք, ուղեկսիդ այս Հաւատագութիւնը պատուաւուապէս ու արժանավայցի փառքով դիմէ իր դարձան, իրաւական ու աշխայն անսերիւ նույտակին, ինչպէս եկած է ան դարերեւ ու գարձեալ դաւեռու դիմելու բարի ու ազիւ առաջադրութիւններով:

Ազիւ, բարի ու գրոս է Զեր հոգին. Երիտոննեական տուաքինութիւններուն պասկն է ան՝ որ կ'արտափայի Զեր վրայ, տուաելային տիպարի մը ամբողջ հեափոյով ու գեղեցկութեամբ, բաժինուով ծրիաքա ամեն ինչ յանուն գործնականացած երիտոններիան, զրութեան ու բարութեան առաջինութիւններու:

Իմացական ու հոգեկան այս հարուս բարեմասնութիւններով, Մրգազան Հայր, վասան եմ քե Զեր ուուրչը պիտի ունենաք բարենախանձ, արոռանուեր ու ծառայաներ Միաբանութիւնը Ս. Յակովիքեանց, ոռոնց իւրաքանչիւրը իր կարողութեան ու կարելիութեան շափով սատար պիտի հանդիսանայ Զեր պառելային զորի յաջողութեան ու ապագայ բարի առաջադրութիւններուն մեջ, առուն մեջ տեսնելով Ս. Արոռի պայծառութեան ու բարեկարգութեան աստուածանինոյ ու ազգանուեր գործին արդիւնաւորութիւնը: Այս անխարք յայսով եւ ակնկալութեամբ, Ասմ՝ որ քիչ յետոյ, Մրգազան Հայր, պիտի

մատուցանեմ յարգանենվ Զեր օծեալ ձեռին րուն — կը պահէ դեռ դուր ընկիր այն հոյին՝ այս Արոռոյ մեծիմաս հայրափանեներան՝ որոնք ատենին նոյնամ սիրով, բարութեամբ ու հույրական հարգաւոր առոնց՝ ուսոնի այնքան կարիք ունին անու:

Խորին երախսապիտութիւն Ցորդանանի Հաւիմական երիտասարդ ու իմաստուն Վեհապետին՝ Նորին Վեհափառութիւն Հիւսէյն Թագաւորութին, որ հանեցաւ արքայական հրովարտակով հատատել Զերդ Ամենապատութեամ պատրիարքութիւնը վաղեմի իրաւասութիւններով ու առանձնանանութիւններով եւ պատուեց զանգ Ա. Կարզի պատուանենով, հաւաստիք իր արքայական վատանութեամ եւ սիրութեալ Վեհապետին ու Հաւիմական ազնուական զերդաստանի բոլոր անզամներուն:

Այս առքիւ կը յայտնենք նաև մեր ընորհակալութեան զզացումները Ս. Քաղաքին ու սրբանիւցաց Վեհանուուկ Կառավարչին, Հասան ել Քարիպին, որուն ուզպակատութեան, իմաստութեան եւ արդարաթիւններան ընորհիւ խաղաղութեան ու բարգաւանութեան մեջ կը պահուի Ս. Քաղաքի պատճովութիւնը եւ հումայններու ներդասեակ համերածնութիւնը, իր փորձ կառավարութեան եւ անշառ կեցուածէին հետեւանենով, այսպէս արժանանալով հասարակաց սիրոյ եւ յարգավեխին:

Աստուածային օրինութիւն եւ Ս. Արոռոյ սուրբերուն բարեխօսութիւնը կը հայցնեն Ձեզի համար:

Այժմ յարգանենվ կը հրաւիրենք Զերդ Ամենապատութիւնը կատարելու ծերափիր կանոնական իր ուխտը Ս. Սեղանին առցեւ:

Ուղերձի ընթացքին, երբ կ'ըսէր Փախանորդ Մրգանը օֆեր Ամենապատութեան կը յանձնենք Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը Հոգուապետական գաւազանը կը յանձնէ Պատրիարքական իշխանութիւնը խորհրդանշող ցուպը (ասս): Ապա Ս. Պատ-

բժարք Հայրը ծունդի հկած Ա. Անգամին տաջե, զիսաբաց և ծանր ու հանդիսաւոր կրպով կ'արտասանէ իր ուխտը:

ՈՒԽԸԸ

Խոսանամ եւ ուխտեմ առաջի Ասութոյ եւ առաջի Մրոյ Խեղանոյս:

Խինի մօս եւ հաւատարմութեամբ հոկել գործադրութեան կարգաց, կանոնաց եւ աւանդութեանց Միաբանութեան Առափելական Արուոյս Ս. Յակովեանց:

Ուխտեմ լինել հաւատարիմ Ազգիս և Հայրապետական լիւրին իշխանութեան Ամենայն Հայոց, կարգաց եւ կանոնաց Հայաստանիաց Սուրբ Եկեղեցից:

Նաեւ ուխտեմ կալ մնալ հաւատարիմ Նորին Վեհափառութիւն Յորդանանու Հաշիմական Թագաւորին եւ իմաստոն եւ արդարաւոր Կառավարութեան նորին:

Ընկայցի զուխտ մեր եւ զգործ ձեռաց մերոց ուղիղ արացոց ի մեզ Տէր, եւ զգործ ձեռաց մերոց յաջողեցոց մեզ. Ամեն:

Աւխտի կատարումէն զերջ բհմի վրայ եղող զեց եպիսկոպոսները իրենց ձեռքիք զնելով Ամեն. Ա. Պատրիարք Հօր գիտուն՝ արտասանեցին ոՊահպանիչ ոը յուզուած ձայնով, և աստուածային օրհնութիւն և օժանդակութիւն հայցեցին նորընտիր Գառհակային համար:

Ցեսոյ, Նորին Ա. Օծութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Ներկայացուցիչը, Գերշ. Տ. Հայկացուն Եպոս, կարգաց իր Հնորհաւորականը, յանուն էջմիածնի Հայրապետին:

Ամենապատիւ

Տ. Ելիոտ Ա. Արքապիսկոպոս Տէրեւեան Արժանինիր Պատրիարք Առաք. Ա. Արռուոյս Բարիխնոմ եւ Ամենապատիւ Մրազան Հայր,

Յանուն Նորին Ա. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգեն Ա. Մրազանգոյն Կարողիկոսի Ամենայն

Հայոց, եւ յանուն Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդոյ Մրոյ էջմիածնի, լիազօրուած են այս հանդիսաւոր պահուն, հաղորդի Ձերդ Ամենապատութեանը Վեհափառ Հայրապետի Մարտաները եւ ընուհաւորութիւնները, Զեր Գահակալութեան այս բաւերատիկ առիրով:

Սուրբ էջմիածնի սիրոյ ծայնն է այս պահուս որ կը հնչէ նութրական այս Մրգազան կամարներուն տակ: Զայն մը օրհնութեան, ծայն մը ուրախութեան եւ ծայն մը ցնծութեան: «Առանց էջմիածնի չկայ Հայ ժողովուրդ, եւ առանց Հայ ժողովուրդի չկայ էջմիածնին»: Սուրբ էջմիածնի սիւները հանգչած չեն միայն Այրարատեան զաւոք հողին մէջ, այլ անոնք խորսիստած են ամեն մէկ Հայու սրբի եւ նոզիք վրայ, սնխափա կերպով, բած է մեր անման բանասեղծներն Աւետի Խառնակեանը:

Դարեւ, դարեւ Շառունակ, Լուսաւորչի եւ Սուրբ Գիշապրի կանրեզներուն մահուր լոյսը իրարու նես զօղուած, մէկ կամար կազմած եւ լուսաւորած են Հոյ հաւատացեալ ժողովուրդի սիրտն ու հոգին ի սփիւռ աւխարիի: Դարեւ տռաջ Աստաւածորդին իջաւ այս Մրազան Քաղաքին վրոյ. Աստուածութին իջաւ նաեւ Այրարատեան դաշըր, եւ այնտեղ կերտեց Հայութեան Մրութիւն Սրբոցը, Սուրբ էջմիածնինը:

Ճշմարտութեան լոյսին տակ, երբ այսօր իր բովանդակ էնեպանով զարդարուած է Առանձական Սուրբ Արոռը, երբ ամենուն սիրտին մէջ խինին ու ծիծառ կայ, նա կը տարածուի, կը մեծնայ եւ կը հասնի մինչիւ Սուրբ էջմիածնի կամարներուն տակ, եւ կ'ուրախացնի տամենմէկ տարիներէ ի վեր տրսմանցն տամենմէկ տարիներէ: Հոգեւոր այս Տանը զաւակներուն նետ, եւս տռաւել ուրախ է նաեւ Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը, իր բոլոր զաւակներով միասմբ, եւ ինչու չէ նաեւ Հայաստանեայ Աստեղական Սուրբ Եկեղեցին:

Զեր հաւատարմութեան նուրբական Ուխտը, զոր ծնկաչով եւ յուզամակ կատարեցիմ այս հանդիսաւոր պահուս, հանդէկ Սուրբ էջմիածնի եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետին, խորապէս կը յուզէ եւ կ'ուրախացնէ մեր բոլորին հօգիները:

Ամենապատիւ Մրազան Հայր, բող հրե-

չեն, հեշեն զանգակները մեր նուիրական Մրավայրերուն, եւ իրենց ճայնին բոլ միացնեն մեր արցանին ու ուրախութիւնը, ի միսիքարութիւն մեր տառապած հոգիներուն:

Ահա այս զգացումներով, անզամ մը եւս Նորին Սուրբ Օծութեան Վեհափառ Հայրապետի անունով կը տեղաւորենք Ձեզ, եւ կը մաղրեմ որ Ասուած Խ աւելի բարի եւ տաք նառազիքները առաջին անզամ ցոյն այս սրբավայրի գմբերին վրայ, եւ Ձերդ Ամենապատութեան ընօրին խաղաղ եւ երջանիկ օրեր, որպէսզի դռի առաջնորդիք Ձեզ յանձնուած հօօց տո ջուրս հանկարծեան:

Թող Ամենաբարին Ասուած երջանիկ եւ խաղաղ եւ երկար կանաչ պարզեւեք մեր սիրելի եւ երիտասարդ Թագաւորին, Հիւսեն Առաջինին, եւ Հաւիմական Թագաւորական Տանը բոլոր անդամներուն. ամեն:

Անձէ վերջ, իր չնորհաւորականը Կարպաց Նորին Ա. Օծութեան Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի ներկայացուցիչը՝ Գերշ. Տ. Խորէն Արքապու. Բարոյեան:

Ամենապատիւ Մբրագան Պատրիարք Հայր,

Հզեկեան անխառն հանոյէ է մեզի եւ մեր զիմաւորած պատուիրակութեան համար, ու նաև մեծ պատիւ՝ Մբրոց Յակոբեանց Միաբանութեան պատութեան մէջ էնոյ հանգուան մը կախուզ այս ուրախ հանդէսին ներկայացնել Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ն. Ա. Վեհափառ. Տ. Տ. Զորեն Ա. Կարողիկոսը եւ անոր ներքայ քեմերու Ազգային Մարմնները եւ բերել անոնց անկեղծ ժողովաւորքիներն ու պատգին մարդաբները Ձերդ Ամենապատութեան եւ Մբրոց Յակոբեանց զիմաւորական Միաբանութեան:

Ձեր ընթուրիւնը յերու նուսապէտի Հայոց Պատրիարքութեան եւ այդ ընթուրեան վաւերացումը Յորդանանի Հաւիմական Թագաւորութեան Վեհափետ Նորին Վեհափառութիւն կողմէ, վերջակէտը կը դնէ ոտք ցաւալի երեւոյներու եւ բարոյական ներքին խոսքներու, որոնք պատահեցնան այս Մայրավանին ներս, ու կը յուսանէ, զանոնէ կը յանձնէ Առաքելական այս Արռողի պատութեան, որ գրուերուն է նայկական զանձալի ողիին, եւ զոր կերտող մեծ զարդարութեան մէջ առաջնորդ է անդամները կը գտնէն առաւելապէս «վիճակաց տիրելու համար, ոտն կը ներքին «օրինակ լինել հօսին»: Եւ որպէսզի կարելի ըլլոյ վերջնական յարդանակը տանիլ այս պայքարին մէջ ի առ Քրիստոնեական մեր Ս. Կոնին եւ Հայաստանեաց փառապան ներկայական յաջման նոր Սուրբ Կիլիկիոյն, ներքանապէս բաժանուած են եւ անպատախանաւու զեկավարներ կը գործեն առաւելապէս «վիճակաց տիրելու համար, ոտն կը ներքին «օրինակ լինել հօսին»: Եւ որպէսզի կարելի ըլլոյ վերջնական յարդանակը տանիլ այս պայքարին մէջ ի առ Քրիստոնեական մեր Ս. Կոնին եւ Հայաստանեաց փառապան ներկայական յաջման նոր Սուրբ Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրավայրին կը ներգանձնի սկզբունկվ սրբագին գործակցութիւն մը անհրաժեշտ է նուիրավեական բոլոր Արռոներու միջեւ ու բոլոր մարգերու մեջ, արտասահմանի հով

մին ու պայծառափայլ լոյսի հառազարումներուն ներքեւ մոռացուրեան տուած են միտսական բոլոր մարդիկն ու անօնց պախաւակելի արարեները:

Ցայտնի է բոլորին, թէ հակառակ Կիլիկիոյ Ս. Արռաջին ալ ներքին զալարումներուն եւ ընդհանրապէս Հայաստանեաց Եկեղեցին տազնապեցնող ցցումներուն, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Կարողիկոսը ուշադիր անձկուրեամբ կը հետեւէ Եռուսաղմէմի Հայոց Պատրիարքութենն ներս կատարուող լանդիչ անցուդանիք առէ սիրէ կը մաղրե, որ օրինաւորութիւնը վերահասառուէ այս փառապան Հայաստանեան մէջն ալ, ու անզամ մը եւս տիրե Մբրոց Յակոբեանց Միաբանութենն ներս Քրիստոնեական սիրոյ եւ անկեղծ եղբայրութեան օգին, որ ասուածաւիր եւ մնայուն օրենքն է որեւէ Միաբանութեան միւս փոփոխելի կանոնագրութեանց կարգին:

Ցաւալի իրովուրիւն է, թէ համայն մարդկուրիւնը հոգեկամ եւ բարոյուկան աննախնաց տաղնակ մը կ'անցնէ այսօս: Ոչ միայն Հայաստանեաց Եկեղեցին, այլ Քրիստոնեական բոլոր Եկեղեցիները, եւ ընդհանրապէս կրօնէր՝ ծանր վասնիցի առցեւ են եւ պայքարի մասմ՝ ծուալող ներկայածութեան գեմ, որ զանգան կերպարաններով ու յանախ զառան մուրին մէջ ծուարած, մոլորեցնելու վրայ է թիսիր նընիր զաւակները մեր ալ ազգին: Այ երեւուրական եւ անցուղական յաջուղուրիւն կը գտնէ ասուածաւմարմար այս ոյքը, որովնեաւ Քրիստոնեական ներկայինները, որոնց կարգին յատկապէս Հայոցսաննեաց մեր Սուրբ Կիլիկիոյն, ներքանապէս բաժանուած են եւ անպատախանաւու զեկավարներ կը գործեն առաւելապէս «վիճակաց տիրելու համար, ոտն կը ներքին «օրինակ լինել հօսին»: Եւ որպէսզի կարելի ըլլոյ վերջնական յարդանակը տանիլ այս պայքարին մէջ ի առ Քրիստոնեական մեր Ս. Կոնին եւ Հայաստանեաց փառապան ներկայական յաջման նոր Սուրբ Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրավայրին կը ներգանձնի սկզբունկվ սրբագին գործակցութիւն մը անհրաժեշտ է նուիրավեական բոլոր Արռոներու միջեւ ու բոլոր մարգերու մեջ, արտասահմանի հով

հայ բ սշլուրիւններէն ներա հայ հոգեւոր եւ մակուրային արժեկներու պահպանման հիմնական տևակիցէն:

Այս մասնամեթով եւ լաւացոյն իշմերավ, յոնուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրապետին, զերմօրէն կը ընուհաւուրեն Ձեզ, Ամենապատի Մրգազան Պատրիարք Հայր, Ձեր բարեբաստիկ ընթրուրեան առջիւ, ի արտ մաղրելով որ Ձեր գահակալութեան այս հանդէսը հոգեւոր ու բարոյական վերելիք սկիզբ մը ըլլայ Երուսաղէմի Մրցոց Յակոբեանց Միաբանուրեան համար՝ որուն եւս կը ներկայացնենք սրազին ընուհաւուրիւններ եւ անկեղծ խնդակցուրիւն-

Ո Խ Խ Ց Ք Ա Ր Ո Զ Ը Ա Մ Մ Ս Ն. Ա. Պ Ա Յ Ր Ի Ա Ր Բ Հ Օ Բ

Հանդիսաւոր ուխտը, զոր կատարեցի Ասունծոյ սեղանին առջեւ, ով իմ ուխտեալ եղբայրներ եւ ժողովուրդ Հայոց, կեանին մնացեալ մասը աւելի սերուեն կը կապէ այս նուիրական Հաստառուրեան, դնելով զիս, ձերինեն աւելի բաժինով մը, պատասխանատուրեան մը հանդէպ՝ որ այս Արունին է եւ անոր պատպանուրեանք:

Նորհակալ ու երախտապարտ եմ որ Ս. Յակոբեանց ելլայրուրեան կողմէ ինձի վսահուած Պատրիարքական այս պատօնը

Ամեն. Ա. Պատրիարք Հայրը կը կարգայ իր ուխտի հարողը:

Եթ: Ու չերմօրէն կ'աղօքենի առ Ասունծոյ Ձեզի պարզեւ երկար եւ խաչառոջ կեանք ու բեղուն գործունեւուրին՝ ի փառա Երուսաղէմի Առափելական Ս. Արունին եւ Հայաստանեայ Առանձնական Ս. Նկեղեցիին, եւ ի պարձանս հայ ժողովուրդին. ամեն:

Ապա Ս. Պատրիարք Հայրը ժաղովուրդին դարձած արտասահնեց իր ուխտի խօսքը:

կը հաստառուի բարձրագոյն հաւանուրեանքը Յորգանական Հաւիմական Թաղաւորին՝ Նորին Վեհափառուրին Հիւսէկն Առաջինի կողմէ, որով զիս իրաւասու եւ նոյն ասեն պատասխանատու կը կարգէ այս Արունի եւ Ս. Տեղեաց մեջ մեր ազգին ունեցած գարաւոր իրաւունքներուն եւ առանձնասենորնումներուն:

Երջանիկ եմ նոյնակս որ այս գահակալուրեան իրենց ընուհաբանի մասնակցու-

թիւնը կը բերեն մեր նուիրապեսական բարձրագոյն Արառները՝ իրենց Գերատենի ու Մրազան ներկայացուցիչներով, իրական ու գործնական օրինակը տալով մեր եկեղեցւոյ սիրոյ, համերաշխաւրեան եւ մրուրեան նուիրական գործին:

Ու հիմա, եթք կը սատամ հովուական այս ցուցը, կարծես ձեռներեն անոնց՝ որոնք երկար գարեր Աստուծոյ եւ Ազգին սիրովն ու նույրումովիք ծառայեցին օրբազան այս ժառանգութեան, ստրուռ մը կ'անցնիք հոգին, փասնիք իշխանութիւն խորհրդանոսով այդ ամեն իր մէջ ունի օրբազան յոյզերն ու երազները բոլոր անոնց՝ որոնք դարուց ի դարս առին զոյն այնուան օրհնուած իրենց ձեռներուն մէջ, իւրաքանչիւր իր սկրեն, իր նույրումնեն, իր կրակներեն բան մը դնելով այդ խորհրդաւոր մականին: Խող անոնք, երջանիկ հոյլը այդ առաքինիք հայերուն, իրենց անմահութեան կայլեն օրհնեն եւ առաջնորդեն զիս դէպի իմ ծանր պարտականուրեան կատարում:

Գիտեմ քէ դիմնակ եւ զլատիչ պարագաներ կը միջամտեն այս զահակալուրեան: Ընտուրիւնները միշտ ծանր դէպիներ են մեր տպային եւ կրօնական կեանեին մէջ, յոի պատմական անդրագարծումներով, ճակատագրական ըստույլու շափ հետեւաններով: Զարդէս բերումներ, նախընթաց չորս տարիներու ընթացին, ամբախի կացուրիւն մը ստեղծեցին այս Արոռին տուրջ, որ հրաօքի մը պէտք աներածես է, բնականն կեան կարենալ ստեղծելու համար: Նրկ կը յօժարիմ դժուար այս զերին, պատճառն այն է որ կը հաւատամ այդ հրաօքին, որ զաւերէ ի վեր միշտ արաշազործած է այս նույրական Հաստատուրեան մէջ, Աստուծոյ եւ մարդոց գործակցուրեամբը, ինչպէս նաև կը հաւատամ ուխտակիր եւ միաբանակից եկբայրներու եւ Զեր բոլորին, այս Արոռին նկատմամբ Զեր ունեցած սիրոյն եւ հաւատարմուրեան:

Երկ սպառազինուրին բարոյական եւ նոգեւոր այս ուժերով, երկ մեր ուխտը արդարցնեմք իր արդիւնաւորումներով, Արոռ սաղէմի Ս. Յակոբեանց Վանքը պիտի պայծառանայ վերաբանի իր խաղաղ գործունեութեամբը եւ իր մատուցանելիք հանրային ծառայութիւններովը: Դուք եւս, իմ սիրենի

եւ պատուական միաբանակից եկբայրներ, ուխտեալ յաջորդներ այս Արբազան Արխանք նույրուած մեծ հոգիներուն, ինձի հետ եւս նորողեցէք Զեր ուխտերը, զորս կատարած էք այս Սուրբ Սիղանին առջեւ, հաւատարմունքն, սիրով եւ համերաշխաւրեամբ շարունակելու Զեր նույրական գործը, ի փառս Աստուծոյ եւ ի Ժինուրիւն Հայաստանեաց նկեղեցւոյ եւ այս Հաստատուրեանը:

Միացնենք մեր զաները, որպէսզի ժամանակին մէջ ուր կ'ապրինք, մեր միջոցաւ եւս իրազործուի «Աւխոն զոր երդուաւ Աստաւած հարցը մերոց», պահելու համար մեր նկեղեցւոյ եւ ժողովուրեղին կեանիք, խալալուրեան եւ արդարուրեան մէջ:

Կիբաննիք զնանատել Հաօիմական Ցորդանանի առաջանական առաջարարութեան առաջարարութեան մէջ պատմենաւրիւնը եւ հայեմիք ի Թագաւորէն Թագաւորոց, պահպանել նորին Վեհափառուրիւն Հիւսէյն Ա. Թագաւորի քանիքին կեանիք, ըստինելով իրեն եւ իր ոգնուազարտ բովանդակ գերդաստանին եւ կար օրեւ երջանկուրեան:

Այս առիրով մեր խորին ընուհակալուրինը նոյնակա Երուսալէմի եւ Ս. Տեղեաց Կառավարիշ՝ Նորին Վահեմուրիւն Հասան էլ Քարիպին, Նորին Վեհափառուրեան պատական ներկայացուցչին, որ քառ իր լաւոյնը որպէսզի Երուսալէմի մեր Ս. Արոռը գտնէ իր խաղաղուրիւնը, տարիներու տիու իրագարանուրիւններէն վերջ:

Շնորհակալուրիւն նոյնսկա Զեզի բոլորիդ, պատուական զաւակներ Հայաստաննետոյց Ս. Նկեղեցւոյ, ազօրեցէք հանապազ որպէսզի Տերեն Տերանց եւ երկնաւոր հանանայապեսն Բիսուս Քիսուս ի խաղաղուրեան պանէ զազին մեր սիրենի, զմնացուածն ծողովեան մերոյ, ի հաստատուրեան՝ զնկեղեցին մեր Սուրբ, ի պայծառուրեան՝ զեռանելական Արոռ Սրբոյ Ուխտին եւ զՄիաբանուրիւն նորա:

Հաւատարմին է Աստուծոծ եւ խոսումին մէջ, հաւատարմին լինիքին նաև մենիք մեր ուխտերուն մէջ եւ մեր կեանենովիք փառաւուրին զիամս ամենակալին Աստուծոյ, որ է օրինեալ յաւիթեանս, ամեն:

Այս ատենաբանութենէն վերջ, Ամեն.

յ. Պատրիարք Հայրը կ'իջնէ բեմէն, առաջնորդուած վկց եպիսկոպոսներէն, ու կը բարձրանայ Տեղունդոր Առաքելական Աստոփ պատուանդանին վրայ, լրբե լրումը և պատկը գահակալութեան այս հանդիսութեանց: Մինչ դպիրները կ'երգին և Ազրիւր վեաց և փրկութեան մերոյ Հոգի Հօր և Արքոյ, . . . չնորհազարդ պայծառացող գրաւազան իշխանութեան մերոյ Հայրապետին . . . : Հոգեսորական դոսը կը մօսանայ զոյգ ու զոյգ և հանդերձ խոնարհութեամբ իր յարգանքն ու չնորհաւորութիւնները կը յայտնէ համբուրելով իր Պետին ու ձեռքի խաչը: Մըրազան Հօր

խարհական օտար հրաւիրեալները և մերազն ժողովուրդը: Եկեղեցիի գաւիթին մէջ նուրին և միանապատուութիւնը կը դիմաւորուի խլացուցիչ ծափահարութեամբ ինչպէս նաև յարգանքի և ուրախութեան արտայայտութիւններով:

ՃԻՒՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՅԱՐԻԱՐՐԱՐԱՆԻ ԴԱՎԱՒՑԻՆ

Պատրիարքարանի ընդարձակ դահլիճը, քովսի սենեակները և Պատրիարքարանի խոշոր անցքը, քիչ կուզային երեք հազարի հասնող օտար և հայ բազմութեան: Պատ-

Նորին Վահեմ. Հասան ել Քարիպ, Առաւաղեմի և Ս. Տեղեաց Կառավարիչը,
կը օնորեաւորէ Ս. Պատրիարք Հայք:

Ամբողոյ Պատրիարքական առուած և Պահպանիչ սովոր կը փակուի Եկեղեցիի մէջ կատարուած այս յոյժ տպաւորիչ արարովութիւնը: Յետոյ վերսարին կը կազմուի թափորը և Ս. Աթոռոյ Պատրիարքական օրհնեարկի՝ «Օքնանցէք զ Տէր յօրնութիւն ի նորսի երգեցողութեամբ թափորը կը բարձրանայ Պատրիարքարան: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կը հանեին հոգեորական և աշ-

րիարքարանի դահլիճին մէջ երբ Մըրազան Պատրիարք Հայրը բարձրացաւ իր Աթոռը և հիւրերը զրաւեցին իրենց տեղերը, Փառանդաւոր սաներ երգեցին Յարգանանի ազգային մազմերգը: Մըրազան Հօր և Պահպանիչ սէն վերջ, յանուն թագաւորին իր պանիչ սէն վերջ, յանուն թագաւորին իր չորհաւորութիւնները յայտնեց Երուասպէմի և Ս. Տեղեաց Կառավարիչ Հասան ել Քառիպ, որ գահակալութեան այս հանգէսին

կը ներկայացներ Նորին Վեհ. Յորդանանի թագաւորը: Ս. Պատրիարք Հայոց իր սրբատազին շնորհակալութիւնը յայտնեց Մուշափզին և բարեմտաղթութիւններ ըրաւ Նորին Վեհ. Հիւսէյն Ասաջինի արեւատութեան համար: Հիւրերը պատուափրուեցան շամբարակարգ և այլ բարեկիւթերով:

Թահակալութիւնն այս հանդիսութեանց ներկայ էին, թէ՛ Եկեղեցին և թէ՛ Պատրիարքարան, քացի ծավածաւայ ըսուելու չափ բազմութենէն, նուա հետեւել պաշտօնական հիւրերը:

Հ Ա Գ Ե Խ Ո Ր Ա Կ Ա Խ Ա Ն Ե Բ Ր

Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքի կողմէ՝ Պատր. Փախանորդ Գերց. Տ. Արքենակորաս Արքեպո., Պատրիարքարանի Առաջ Քարտուզարը և Դիւնապահա Արքշնանտրիք Վասիլիոս:

Լատինաց Ամեն. Ս. Պատրիարքի կողմէ՝ իր ներկայացուցիչն ու Դիւնապահը:

Պապական Նուիրակին կողմէ՝ իր ներկայացուցիչը:

Ֆրանչիսկան Միաբանութեան կողմէ՝ Տեղապահը և Ս. Տեղեաց Քարտուզար Հայոց Ռոօք:

Ղպոց Եպո. Գերց. Տ. Անգա Պասիլիոս և իր հետեւորդները:

Ասորեց Եպո. աւան Փոխանորդ Հայոց Պուլոս Ճէէֆ և իր հետեւորդները:

Հապէցաց Եպո. Գերց. Տ. Արքու Ֆիլիպոս և իր հետեւորդները:

Օսյն - Կաթոլիկ Պատր. Փախանորդը:

Գոմինիկեան Միաբանութեան ներկայացուցիչը:

Ճերմակ Հայոցին Մեծաւորը:

Ֆրէրներու Վարժարանին Տնօրէնը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՐԱԿ

Պ Ա Ճ Ծ Ե Խ Ա Ն Ե Բ Ր

Ն. Վաեմ. Հասան էլ Քաթիկ, Կառավարիէ Երուսաղէմի և Ս. Տեղեաց, իրը ներկայացուցիչ Ն. Վեհափառութիւնն Հիւսէյն թագաւորին:

Երուսաղէմի Ընդհ. Աստիկանապետ իպահիմ Պէյ Քրէյչան:

Երուսաղէմի Մութասարը Համտի Պէյ Ալալափ:

Երուսաղէմի Քաղաքապետ Ռասուհի Պէյ Խաթիիր:

Երուսաղէմի Ընդհ. Զօրաց Հրամանատար Խառըմ Պէյ Ապու - Երէկիթէհ և իր փոխանորդը՝ Սլի Պէյ Մութալաք:

Հիւն Քաղաքի Աստիկանապետ և Մրրատեղեաց Հակիչ Աստրդ Պէյ Նազիիփ:

Նապիւսի Զինուորական Ընդհ. Հրամանատար Խալէտ Պէյ Էսահն:

Պատաւորներ, Կառավարական բարձր պաշտօնատարներ, Զինուորական բարձրատիման Սպանիր, Խորհրդարանի անդամներ, Փաստարաններ, Բժիշկներ և Երուսաղէմի աւագանիէն այլ անձնաւորութիւններ:

Ներկայ էին նոյնապէս Ամերիկան, Արաբանեանեան, Թրքական և Սպանական Ընդհ. Հիւսպատունները, և Անգլիական և Յունական Հիւսպատուններու փոխանորդները:

Հ Ն Ո Ր Հ Ա Ւ Ո Ր Ա Կ Ա Ա Ն Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Բ Ր

Պուէնոս - Ալյէտ

Նորին Ամենապատուութիւն Պատրիարք

Եղիշէ Տէրմէլենն

Հայոց Պատրիարքարան

Էլ-Գուտս, Ամման, Երուսաղէմ

Կը շնորհաւորենք Ձեզ Ձեր Երուսաղէմի Պատրիարք ընտրուելուն առիթով! Մեր իրենցակցութիւնները Ձեր ուրախ գահակալութեան, ինչպէս նաև Ս. Յակոպեանց Միաբանութիւնները: Սրտանց կը մազթինք որ Ս. Յակոպայ Անոռը տեսական ըլլայ և Ձեր սորր առաքելութիւնը յաջող հաղաքալութեան մէջ և մեր Ս. Եկեղեցւոյ միասնականութիւնը Ալէմիածնի օրհնութեամբ: Հայկացուն Մըրացանը մեզ կը ներկայացն արարողութեան ընթացքին:

Սիրոյ ողջունիւ
ՎԱՀԶԻՆ ԱԲԱՋԻՆ

Նորին Ամենապատուութիւն Պատրիարք
Եղիշէ Տէրմէլենն

Հայոց Պատրիարքարան, Երուսաղէմ

Հիւն Քաղաք

Գերագոյն Հոգիւոր Խորհուրդը շնորհաւում է Ձեր ընտրութիւնն ու գահակալութիւնը, Սուրբ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքական: